

Politika upravljanja nasprotij interesov pri opravljanju investicijskih storitev in poslov NLB d.d.

(januar 2008)

Kazalo:

I. Uvod	2
II. Opredelitve	2
II.1. Opredelitev vrst nasprotij interesov	2
II.2. Stranka	2
II.3. Povezane osebe	2
II.4. Naložbeno priporočilo	3
III. Okoliščine, ki predstavljajo ali zaradi katerih lahko nastanejo nasprotja interesov	3
IV. Ugotavljanje in upravljanje nasprotij interesov	4
V. Razkritje nasprotij interesov strankam	5
VI. Razkritja strankam v zvezi z nasprotji interesov v primeru naložbenih priporočil	5
VII. Informacijske pregrade	6
VIII. Spremljanje potencialnih konfliktov in vodenje evidence	7

I. Uvod

Politika upravljanja nasprotij interesov pri opravljanju investicijskih storitev in poslov NLB d.d. (v nadaljevanju: **politika**) je dokument ki ga uprava Nove Ljubljanske banke d.d. Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: **banka**) sprejema na podlagi Zakona o trgu finančnih instrumentov (Ur.l. RS št. 67/07; v nadaljevanju: **ZTFI**) ter na podlagi ZTFI izdanega Sklepa o pogojih za opravljanje investicijskih in drugih storitev za borznoposredniške družbe (Ur.l. RS št. 106 – 5256/2007) ter Sklepa o posebnih pravilih za obveščanje o notranjih informacijah in naložbenih priporočilih (Ur.l. RS št. 106 – 5279/2007; v nadaljevanju: **Sklep o naložbenih priporočilih**).

Politika se sprejema s ciljem vzpostavitve in vzdrževanja učinkovitega obvladovanja in upravljanja nasprotij interesov, ki lahko nastanejo pri opravljanju posameznih investicijskih storitev ter z le-temi povezanih poslov in pomožnih investicijskih storitev ali kombinacije teh storitev (v nadaljevanju: **investicijska storitev** oziroma **transakcija**) in katerih nastop lahko škoduje interesom strank ali morebitnih strank banke, ob upoštevanju značilnosti, obsega in zapletenosti poslov, ki jih banka opravlja na področju investicijskih storitev.

Pojmi, navedeni v tej politiki, se uporabljajo v skladu z ZTFI.

Kadar se ta politika sklicuje na določbe drugih predpisov, se te določbe uporabljajo v njihovem vsakokrat veljavnem besedilu.

II. Opredelitve

II.1. Opredelitev vrst nasprotij interesov

Nasprotje interesov lahko nastane:

- **med banko in strankami banke ali morebitnimi strankami banke oziroma osebami, ki jim banka pošilja investicijske raziskave**, pri čemer se šteje, da obstoji nasprotje interesov na strani banke tudi v primeru nasprotja interesov med upravo banke, borznimi posredniki, in drugimi osebami, ki na podlagi zaposlitve ali na drugi podlagi opravljajo investicijske posle v imenu banke, zlasti (a ne izključno le) borzni posredniki, upravljavci premoženja, finančni analitiki, (v nadaljevanju: **delavec/ci**), odvisnimi borznoposredniškimi zastopniki banke ter osebami, ki so z banko povezane z obvladovanjem (v nadaljevanju: **druge osebe**) in strankami,
- **med strankami banke,**
- **med banko in delavci banke.**

Nasprotje interesov po prejšnjem odstavku obstoja vedno, kadar sklepa delavec posel za svoj račun, ne glede na to, ali ga sklepa z banko ali drugim investicijskim podjetjem ali stranko.

Šteje se, da sklepa delavec posel za svoj račun tudi v primeru, kadar je stranka posla z delavcem povezana oseba (v nadaljevanju: **osebna transakcija**)

II.2. Stranka

Stranka je vsaka fizična ali pravna oseba ali celota premoženja, ki nima pravne osebnosti, za katero banka opravlja investicijske storitve, kot jih opredeljuje ZTFI.

II.3. Povezane osebe

Z delavcem povezane osebe so/je:

1. ožji družinski člani

- ❖ njen zakonec ali oseba, s katero živi v življenjski skupnosti, ki ima po zakonu enake premoženjske posledice kot zakonska zveza, ali oseba, s katero živi v istospolni partnerski skupnosti po zakonu, ki ureja registracijo istospolne partnerske skupnosti,
 - ❖ otrok ali posvojenec te osebe ali osebe iz prejšnje alineje tega odstavka, ki nima polne poslovne sposobnosti,
 - ❖ druga oseba, ki nima polne poslovne sposobnosti in je dodeljena v skrbništvo.
2. pravna oseba, ki je v položaju tesne povezanosti z delavcem na enega od naslednjih načinov
- ❖ tako, da je delavec posredno ali neposredno imetnik poslovnega deleža, delnic ali drugih pravic, na podlagi katerega je udeležen pri upravljanju pravne osebe ali v kapitalu z najmanj 20-odstotnim deležem,
 - ❖ oseba, ki jo delavec obvladuje na način, opredeljen v vsakokrat veljavnem Zakonu o gospodarskih družbah (Ur.l. RS št. 42/06).

II.4. Naložbeno priporočilo

Naložbeno priporočilo je **raziskava** ali **druga informacija**:

- ki izrecno ali predpostavljeno priporoča ali predlaga naložbeno strategijo glede enega ali več finančnih instrumentov enega ali več izdajateljev, vključno z mnenjem o sedanji ali prihodnji vrednosti ali ceni teh finančnih instrumentov, in
- ki je namenjena distribucijskim kanalom ali javnosti.

Finančni analitik in delavci, ki so sodelovali pri izdelavi naložbenega priporočila, izdelajo in predstavijo naložbeno priporočilo v skladu z načelom vestnosti in poštenja ter v skladu s potrebno strokovno skrbnostjo oseb, ki se poklicno ukvarjajo z izdelavo ali posredovanjem priporočil.

III. Okoliščine, ki predstavljajo ali zaradi katerih lahko nastanejo nasprotja interesov

Pri ugotavljanju obstoja ali verjetnosti nastanka nasprotja interesov bo banka upoštevala zlasti:

- ali je za banko, delavca ali druge osebe nastala ali obstoja verjetnost nastanka finančnega dobička, ali izogitve finančne izgube, na račun stranke;
- ali za banko ali delavca obstoja interes za izvedbo storitve, ki se izvaja za stranko ali za izvedbo transakcije v imenu in za račun stranke, katere izid je različen od izida, ki je v interesu stranke;
- ali je za banko ali delavca nastala ali obstoja verjetnost nastanka finančne ali druge koristi/nagrade, zaradi katere se preferira interes stranke ali skupine strank nad interesi drugih strank;
- ali banka ali delavec opravlja isto dejavnost kot stranka; in ali
- ali je banka ali delavec prejel oziroma bi prejel od osebe, ki ni stranka, povod ali spodbudo v zvezi s storitvijo stranki v obliki denarnih sredstev, blaga ali storitev, ki niso standardna provizija ali opravnina za navedeno storitev.

Nasprotje interesov lahko nastane predvsem pri naslednjih dejavnostih in poslih:

- banka je finančni svetovalec, posojilodajalec, opravlja storitve prevzema ali združitve družbe, katere finančni instrumenti so predmet transakcije;
- trgovanje banke kot principala s finančnimi instrumenti, ki so predmet transakcije, v svojem imenu in za svoj račun in prav tako v svojem imenu za tuj račun. Slednje vključuje tako prodajo kot nakup za račun stranke ter trgovanje banke s stranko prek vmesnega posrednika;
- banka povezuje strankino transakcijo z nasprotno stranjo, ki je prav tako stranka banke, in ravna v korist obeh strank;
- banka kupuje finančni instrument za stranko in ga takoj proda drugi stranki banke ali obratno;
- banka drži pozicijo (tudi pozicijo prodaje na kratko) investicije za stranko;
- banka opravlja storitev izdaje finančnih instrumentov, ki so predmet transakcije, z ali brez obveznosti odkupa ali kako drugače sodeluje pri izdaji teh finančnih instrumentov ali izvedenih finančnih instrumentov;
- banka je vzdrževalec likvidnosti ali trguje za lastni račun s finančnim instrumentom, katerega izdajatelj je stranka;

- banka je povezana oseba izdajatelja finančnega instrumenta, ki je predmet transakcije, ali pa podružnica banke sodeluje pri izdaji takega finančnega instrumenta;
- banka isti osebi nudi storitve investicijskih raziskav in finančnih analiz ter storitev investicijskega svetovanja ali storitev podjetniških financ;
- banka omogoča stranki, katere finančni instrumenti so predmet transakcije, storitve tveganega kapitala;
- banka sklene posel s stranko, vendar po ceni, ki je nižja od tržne cene, vse z namenom izogniti se izgubi, ki bi nastala na račun sprejete pozicije ob sklenitvi posla;
- zapiranje obstoječe lastne pozicije banke s poslom, ki ga banka sklene s stranko na način, da stranki sugerira ceno, ki je, upošteva tržno ceno, očitno (ne)primerna;
- izkoriščanje notranjih informacij in izboljšanje lastnega portfelja banke na račun stranke, ki takšnih informacij ni imela oziroma ji niso bile dostopne, kar hkrati predstavlja tudi kršitev ZTFI;
- sklepanje poslov s finančnimi instrumenti za svoj račun (zaposleni), na osnovi notranjih informacij, kar hkrati predstavlja tudi kršitev ZTFI;
- sklepanje poslov s finančnimi instrumenti za svoj račun (zaposleni), s katerimi zaposleni trguje za račun banke.

IV. Ugotavljanje in upravljanje nasprotij interesov

Banka z namenom preprečevanja nasprotij interesov ali izogibanja nasprotjem interesov sprejema organizacijske in druge ukrepe, ki jih konkretizira v svojih internih aktih oziroma izvedbenih navodilih:

- izvajanje ločenega nadzora delavcev, katerih glavne funkcije so povezane z izvajanjem poslov v imenu strank ali opravljanjem investicijskih storitev za stranke, katerih interesi bi lahko bili v nasprotju, ali ki kako drugače predstavljajo različne interese, ki bi lahko bili v nasprotju, vključno z interesi banke;
- v okviru izvajanja postopkov nadzora vzpostavlja ustrezne postopke poročanja in odpravljanja oziroma preprečevanja nastajanja morebitnih nasprotij interesov;
- preprečevanje neposredne povezave med plačilom delavcev, ki se ukvarjajo v glavnem z eno dejavnostjo ali storitvijo, in plačilom ali ustvarjenimi prihodki drugih delavcev, ki se ukvarjajo v glavnem z drugo dejavnostjo ali storitvijo, če bi lahko v zvezi s temi dejavnostmi ali storitvami nastalo nasprotje interesov;
- za preprečevanje ali nadziranje hkratnega ali zaporednega ukvarjanja delavcev z drugimi storitvami ali dejavnostmi, če presodi, da utegne tako ukvarjanje škodovati ustreznemu obvladovanju nasprotij interesov;
- dosledno izvajanje notranjih kontrol;
- nadziranje sklepanja transakcij za svoj račun s strani zaposlenih; Zagotavlja se organizacijska in tehnološka ločenost organizacijskih enot banke, ki opravljajo posle, pri katerih se lahko pojavijo nasprotja interesov.
- Naročila strank se izvaja v skladu s Politiko izvrševanja naročil strank NLB d.d.
- Enake vrste naročila za stranke se izvršujejo po vrstnem redu prejema naročila.
- Pri izvrševanju naročil strank za enak finančni instrument se daje prednost naročilom strank pred izvršitvijo za račun banke.
- V posebnem internem aktu banka opredeli prepovedana ravnanja delavcev na področju poslovanja s finančnimi instrumenti po ZTFI ter z njim seznanjeni delavce.
- Delavec ne sme svetovati ali naročati drugim osebam, razen v okviru opravljanja rednih del in nalog, naj sklenejo posel, ki bi bil, če bi se uvrstil med osebne transakcije, prepovedan oziroma bi onemogočal ali oteževal izvedbo ukrepov skladno tej politiki.
- Prenos informacij med osebami, ki opravljajo skrbniške dejavnosti v banki ter zaposlenimi v drugih OE banke, kjer upravljajo s premoženjem banke ali s premoženjem drugih strank ter trgovanjem v imenu in za račun strank onemogoča informacijska pregrada med OE, kjer se opravljajo skrbniške storitve in drugimi OE banke - pravila ureja notranji akt banke.
- Zagotavlja se tajnost občutljivih informacij pri opravljanju poslov, izvajajo se postopki preprečevanja pridobivanja osebnih koristi finančnih analitikov, delavcev, povezanih oseb in drugih oseb.
- Finančna analiza, pregled finančne analize in potrditev izbora posameznega vrednostnega papirja ter merjenje uspešnosti za opravljene finančne analize se izvaja skladno sprejeti metodologiji.

- Pri izdelavi ocen, ki so sestavni del finančnih analiz, se obvezno uporablja ustrezno označevanje uporabljenih virov.
- Organizacijska enota, ki pripravlja analize finančnih instrumentov je fizično in tehnično ločen organizacijski del banke, strokovno neodvisen in po lastni presoji, odloča o izboru, spremljanju in ažuriranju poročil o posameznih izdajateljih. Njeno področje dela je omejeno le na investicijske raziskave, ki zajemajo le izdelovanje tistih raziskav ali posredovanje drugih informacij, ki so namenjene distribucijskim potem za širjenje informacij ali javnosti, kot so opredeljene v ZTFI.
- Finančnim analitikom in delavcem banke, ki sodelujejo v pripravi investicijske raziskave, se prepoveduje:
 - ❖ opravljati osebne transakcije ali trgovanje (razen kot morebitni vzdrževalci trga, ki poslujejo v dobri veri in med običajnim potekom vzdrževanja trga, ali pri izvajanju nespodbujenih naročil strank) v imenu katere koli druge osebe (vključno z banko) s finančnimi instrumenti, na katere se nanašajo investicijske raziskave, ali s katerimi koli povezanimi finančnimi instrumenti, če poznajo verjeten čas ali vsebino navedene investicijske raziskave, ki ni javno objavljena ali na voljo strankam in njenih zaključkov ni mogoče na enostaven način sklepati iz informacij, ki so javno objavljene, dokler prejemniki investicijske raziskave nimajo razumnih možnosti, da ukrepajo na njeni podlagi;
 - ❖ opravljati osebne transakcije s finančnimi instrumenti, na katere se nanaša investicijska raziskava, ali s katerimi koli drugimi povezanimi finančnimi instrumenti, v nasprotju s tekočimi priporočili, razen v izjemnih okoliščinah in v skladu z veljavno zakonodajo.
- Banka ter delavci in finančni analitiki, ki sodelujejo v pripravi investicijske raziskave, ne smejo prejemati spodbud od oseb, ki imajo bistvene interese v zadevi, ki je predmet investicijske raziskave.
- Banka ter delavci in finančni analitiki ne smejo obljubiti izdajateljem finančnih instrumentov prednostnega izdelovanja investicijskih raziskav.
- Pred objavo investicijske raziskave imajo pravico pregledovati osnutek investicijske raziskave za namen preverjanja natančnosti dejanskih izjav, navedenih v raziskavi, ali za kateri koli drugi namen samo finančni analitiki, izdajatelj finančnega instrumenta, delavci in druge osebe pa le za namen preverjanja skladnosti s pravnimi obveznostmi banke, če osnutek investicijske raziskave vsebuje priporočilo ciljne cene.

V. Razkritje nasprotij interesov strankam

V primeru da se, ne glede na vse ukrepe iz III. in IV. poglavja te politike in druge ukrepe, ki jih banka izvaja na podlagi predpisov in internih pravil banke, kadarkoli ugotovi, da ti ukrepi ne zadoščajo, da bi banka lahko razumno zaupala v preprečitev neugodnega vplivanja nasprotij interesov na interes posamezne stranke, mora organizacijska enota banke, ki opravlja investicijske storitve in posle, zagotoviti, da so stranki pred izvedbo storitve razumljivo in jasno razkriti splošne značilnosti in viri teh nasprotij interesov.

Banka razkritje iz prvega odstavka tega člena posreduje stranki pisno na trajnem nosilcu podatkov.

Če med banko in stranko ni dogovorjeno kaj drugega ali če to ne izhaja iz običajnega načina izmenjave podatkov med banko in stranko, je pogoj iz prejšnjega odstavka izpolnjen, če so nasprotja interesov razkrita pisno na papirju.

V primeru iz prejšnjega odstavka ter pod pogojem in 2. odstavka, banka ne odgovarja stranki za morebitno neposredno ali posredno nastalo škodo, stroške ali druge obveznosti, ki bi jih stranka utrpela zaradi ali v zvezi s storitvijo, katero je banka zagotovila (ali jo zagotavlja) stranki, oziroma poslom, katerega je stranka sklenila z banko, in v zvezi s katero oziroma v zvezi s katerim obstaja nasprotje interesov.

VI. Razkritja strankam v zvezi z nasprotji interesov v primeru naložbenih priporočil

Z namenom razkriti vsa razmerja in okoliščine, za katere se lahko utemeljeno pričakuje, da bodo vplivale na objektivnost priporočila, ki ga izdelata finančni analitik, je ta dolžan banki razkriti:

- svoje pomembnejše finančne interese v zvezi z enim ali več finančnimi instrumenti, ki so predmet priporočila;
- nasprotje interesov v zvezi s finančnimi instrumenti, ki so predmet priporočila;
- bistveno nasprotje interesov v zvezi z izdajateljem, na katerega se priporočilo nanaša.

Finančni analitik v posameznem priporočilu jasno in vidno razkrije oziroma navede:

- pomembnejše udeležbe med finančnim analitikom, banko in z njima povezanimi osebami (v nadaljevanju: **zadevna oseba**) na eni strani in izdajateljem na drugi, pri čemer se za pomembnejšo udeležbo štejejo primeri, ki jih navaja Sklep o naložbenih priporočilih;
- druge pomembnejše finančne interese, ki jih ima zadevna oseba ali z njo povezana pravna oseba v zvezi z izdajateljem;
- vse delavce, ki so sodelovali pri izdelavi oziroma posredovanju priporočila (navede se ime, priimek ter naziv delovnega mesta);
- kot odgovorno pravno osebo za izdelavo oziroma posredovanje priporočila navede banko (navede se polna firma in sedež banke);
- pristojni nadzorni organ (navedeta se firma in sedež Banke Slovenije ter Agencije za trg vrednostnih papirjev);
- morebitne standarde samonadzora ter kodekse poslovanja (navede se sklic na navedene akte ter lokacija oziroma morebitna spletna stran, na kateri so navedeni akti dostopni javnosti).

Finančni analitik v posameznem priporočilu banke jasno in vidno poda sledeče izjave:

- izjavo, kadar je zadevna oseba ali z njo povezana pravna oseba vzdrževalec trga finančnih instrumentov izdajatelja;
- izjavo, kadar je zadevna oseba ali z njo povezana pravna oseba v preteklih dvanajstih mesecih vodila javno ponudbo finančnih instrumentov izdajatelja ali sodelovala pri njeni izvedbi;
- izjavo, kadar je zadevna oseba ali z njo povezana pravna oseba z izdajateljem sklenila drug dogovor, ki se nanaša na opravljanje storitev v zvezi s finančnimi instrumenti, pod pogojem, da to ne pomeni razkritja zaupnih informacij, in pod pogojem, da je bil dogovor veljaven v preteklih dvanajstih mesecih ali je bil v istem obdobju na njegovi podlagi opravljeno izplačilo za storitev oziroma kakršnakoli provizija ali bila dana obljuba, da bo takšno izplačilo opravljeno;
- izjavo, kadar je zadevna oseba ali z njo povezana pravna oseba z izdajateljem sklenila dogovor oziroma pogodbo o izdelavi priporočila.

Finančni analitik in delavci, ki so sodelovali pri izdelavi naložbenega priporočila, morajo razkriti zlasti dejstvo, ali je njihovo plačilo vezano na posle v zvezi s finančnimi instrumenti, ki jih opravlja banka ali z banko povezana pravna oseba. Če finančni analitik ali delavci, ki so sodelovali pri izdelavi naložbenega priporočila, prejmejo ali pridobijo deleže v izdajatelju pred javno ponudbo takih deležev, morajo razkriti tudi ceno, po kateri so bili deleži pridobljeni, in datum pridobitve.

Banka četrtno letno razkrije delež vseh priporočil, ki se glasijo »kupi«, »drži«, »prodaj« ali podobno, ter delež izdajateljev, ki ustrezajo vsaki od teh kategorij, za katere je banka v preteklih dvanajstih mesecih opravljala storitve v zvezi s finančnimi instrumenti.

Finančni analitik je dolžan naložbeno priporočilo izdelati na način, da vsebuje vsa razkritja, določena v tem poglavju politike, razen če je dolžina tega razkritja nesorazmerna v primerjavi z dolžino razposlanega priporočila. V tem primeru zadostuje, da v priporočilu jasno in vidno navede mesto, kjer je tako razkritje javnosti dostopno neposredno in enostavno, kot je na primer neposredna spletna povezava do razkritja na ustrezni uradni spletni strani banke.

VII. Informacijske pregrade

Banka je z namenom preprečevanja nasprotij interesov ali izogibanja nasprotjem vzpostavila naslednje informacijske pregrade:

- Banka zagotavlja zaupnost podatkov o stranki, ki jih prejme v postopku upravljanja investicijskih storitev, v skladu z zakonodajo o varstvu osebnih podatkov, pri čemer je dostop do tovrstnih zaupnih podatkov omejen le na tiste delavce banke, ki so po naravi stvari, upoštevaje pogodbo o zagotavljanju investicijskih storitev in notranje akte banke, upravičeni razpolagati s podatki o stranki.

- Banka z namenom preprečevanja nastanka morebitnih nasprotij interesov zagotavlja investicijske storitve strankam tako, da vzdržuje informacijske pregrade (v nadaljevanju: **kitajski zid**) v skladu z zakonodajo in internimi akti banke, katerih namen je preprečiti takšno izmenjavo podatkov med posameznimi organizacijskimi enotami banke, ki bi bila v nasprotju s predpisi oziroma bi povzročala nastanek nasprotja interesov. Kitajski zid in podobni ukrepi banke so vzpostavljeni zato, da posamezne organizacijske enote banke niso izpostavljene vplivom informacij, s katerimi razpolagajo druge organizacijske enote banke in ki bi utegnile povzročiti nastanek morebitnih nasprotij interesov.
- Banka ima vzpostavljene tudi druge postopke za preprečevanje ali nadziranje izmenjave informacij med delavci, ki opravljajo dejavnosti s tveganjem nastanka nasprotja interesov.

VIII. Spremljanje potencialnih konfliktov in vodenje evidence

Banka vodi evidenco vseh storitev ali dejavnosti, ki jih izvaja, v zvezi s katerimi je prišlo do nastanka ali bi, v primeru trajajoče storitve ali dejavnosti, lahko prišlo do nastanka nasprotja interesov z bistvenim tveganjem povzročitve škode interesom ene ali več strank.

Organizacijske enote banke so dolžne organizacijski enoti za varovanje zakonitosti poslovanja javiti potencialne primere nastanka nasprotij interesov takoj, ko je mogoče in praviloma pred izvedbo investicijske storitve.

Pri spremljanju in upravljanju nasprotij interesov lahko banka uporabi dodatne ukrepe, če ugotovi, da se nasprotja interesov ponavljajo in da veljavni ukrepi ne zadoščajo, kot npr.:

- uveljavitev ad hoc omejitev specifičnih za »kitajski zid« ali drugih dodatnih ukrepov za omejevanje posredovanja informacij med delavci, organizacijskimi enotami in strankami banke,
- seznanitev najvišjega vodstva banke, ki je odgovorno za izvajanje strategije banke in ocenjevanje odnosov in rizikov ugleda banke, ki lahko zaradi tega nastane,
- odklonitev ali zavrnitev sodelovanja.

Ljubljana, 15.1.2008